

PGS. TS. NGUYỄN VĂN CÔNG

GIÁO TRÌNH PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH



NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

PGS.TS. NGUYỄN VĂN CÔNG

Giáo trình

PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

**Công ty Cổ phần sách Đại học - Dạy nghề – Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam giữ
quyền công bố tác phẩm.**

15 – 2010/CXB/52 – 2179/GD

Mã số : 7L214Y0 – DAI

LỜI NÓI ĐẦU

Báo cáo tài chính là những báo cáo tổng hợp nhất về tình hình tài sản, vốn chủ sở hữu và công nợ cũng như tình hình tài chính, kết quả kinh doanh trong kỳ của doanh nghiệp. Thông qua báo cáo tài chính, những người sử dụng thông tin không những nắm bắt được kết quả kinh doanh, đánh giá được khả năng sinh lợi của doanh nghiệp mà còn có thể đánh giá, phân tích và chẩn đoán được thực trạng và an ninh tài chính cùng những rủi ro mà doanh nghiệp có thể phải đương đầu, xác định được giá trị doanh nghiệp và dự báo được nhu cầu tài chính trong tương lai.

Mặc dù có vai trò quan trọng đối với công tác quản lý nhưng do thông tin phản ánh trên báo cáo tài chính khá phức tạp và đa dạng nhằm đáp ứng các mục đích khác nhau của người sử dụng: hơn nữa, những thông tin này là những thông tin "lĩnh", phản ánh quy mô tài sản, nguồn vốn, doanh thu, chi phí ... mà nếu không có quá trình phân chia, phân loại, xem xét, đối chiếu, so sánh, đánh giá, tổng hợp – tức là không tiến hành hoạt động phân tích – thì báo cáo tài chính cũng chỉ là những báo cáo chứa đựng thông tin đơn thuần. Vì thế, đòi hỏi những người sử dụng thông tin phải tiến hành phân tích, làm cho các thông tin trên báo cáo tài chính trở nên sống động, phản ánh đúng bản chất và hiệu quả kinh doanh, đúng thực trạng và an ninh tài chính, đánh giá chính xác sức mạnh tài chính, khả năng sinh lời và triển vọng của doanh nghiệp.

"Giáo trình Phân tích Báo cáo tài chính" được biên soạn nhằm trang bị cho sinh viên các trường đại học – cao đẳng kinh tế những kiến thức cơ bản, tổng quát về báo cáo tài chính và phân tích báo cáo tài chính doanh nghiệp. Đồng thời, Giáo trình này cũng đi sâu một cách có chọn lọc những vấn đề kỹ thuật – nghiệp vụ của phân tích báo cáo tài chính trong từng nội dung phân tích cụ thể, từ phân tích tình hình tài chính, phân tích đòn bẩy tài chính, rủi ro tài chính, phân tích kết quả kinh doanh, tình hình lưu chuyển tiền tệ cho đến phân tích hiệu quả kinh doanh, phân tích giá trị doanh nghiệp và dự báo các chỉ tiêu tài chính doanh nghiệp. Từ đó, giúp sinh viên nắm được cách thức áp dụng những kiến thức đã học vào thực tiễn công tác quản lý – đặc biệt là quản lý tài chính – tại doanh nghiệp cũng như các cương vị quản lý khác nhau.

Để phù hợp với nội dung đề cập, Giáo trình "Phân tích Báo cáo tài chính" được kết cấu làm 7 chương sau:

Chương 1: Cơ sở lý luận của phân tích báo cáo tài chính.

Chương 2: Đọc và kiểm tra cơ sở dữ liệu của phân tích báo cáo tài chính.

Chương 3: Phân tích tình hình tài chính.

Chương 4: Phân tích đòn bẩy tài chính, rủi ro tài chính và tính ổn định của nguồn tài trợ tài sản.

Chương 5: Phân tích kết quả kinh doanh và tình hình lưu chuyển tiền tệ.

Chương 6: Phân tích hiệu quả kinh doanh.

Chương 7: Phân tích giá trị doanh nghiệp và dự báo các chỉ tiêu tài chính.

Để thuận tiện cho việc học tập, phần Phụ lục ở cuối Giáo trình sẽ giới thiệu Hệ thống Báo cáo tài chính doanh nghiệp hiện hành, tóm tắt các công thức sử dụng trong phân tích báo cáo tài chính theo nội dung và một số bài tập mẫu kèm theo hướng dẫn giải.

Giáo trình do PGS. TS. Nguyễn Văn Công – Trường Đại học Kinh tế Quốc dân biên soạn trên cơ sở Chương trình khung của Bộ Giáo dục và Đào tạo thống nhất trong toàn quốc. Tác giả hy vọng rằng, cuốn Giáo trình này sẽ trở thành tài liệu học tập hữu ích của sinh viên các trường đại học – cao đẳng kinh tế và là tài liệu tham khảo, nghiên cứu thiết thực cho các cán bộ giảng dạy, cán bộ tài chính, cán bộ thuế, chủ doanh nghiệp và đông đảo bạn đọc trong cả nước.

Mặc dù tác giả đã dành nhiều tâm huyết và công sức để biên soạn song cuốn sách không tránh khỏi những hạn chế và khiếm khuyết. Tác giả mong nhận được những ý kiến đánh giá, nhận xét của bạn đọc để lần xuất bản sau cuốn sách được hoàn thiện hơn.

Mọi ý kiến đóng góp xin gửi về:

– PGS.TS. Nguyễn Văn Công, Email: anhcongquan@gmail.com.

– Ban biên tập sách Trung cấp – Dạy nghề, Công ty Cổ phần sách Đại học – Dạy nghề, 25 Hàn Thuyên, Hà Nội

Xin chân thành cảm ơn

Tác giả

MỤC LỤC

Trang

Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN CỦA PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH

1.1. Khái niệm, mục đích, ý nghĩa, nội dung và nhiệm vụ phân tích báo cáo tài chính	5
1.2. Đối tượng nghiên cứu của phân tích báo cáo tài chính	10
1.3. Phương pháp phân tích báo cáo tài chính	14
1.4. Tổ chức phân tích báo cáo tài chính	24
1.5. Cơ sở dữ liệu của phân tích báo cáo tài chính	32

Chương 2. ĐỌC VÀ KIỂM TRA CƠ SỞ DỮ LIỆU CỦA PHÂN TÍCH BÁO CÁO TÀI CHÍNH

2.1. Tổng quan về đọc và kiểm tra cơ sở dữ liệu của phân tích báo cáo tài chính	38
2.2. Đọc và kiểm tra hệ thống báo cáo tài chính – cơ sở dữ liệu chủ yếu của phân tích báo cáo tài chính	44
2.3. Đọc và kiểm tra hệ thống cơ sở dữ liệu khác của phân tích báo cáo tài chính	89

Chương 3. PHÂN TÍCH TÌNH HÌNH TÀI CHÍNH

3.1. Tình hình tài chính và nội dung phân tích tình hình tài chính doanh nghiệp	91
3.2. Đánh giá khái quát tình hình tài chính	93
3.3. Phân tích cấu trúc tài chính của doanh nghiệp	112
3.4. Phân tích tình hình thanh toán nợ phải thu, nợ phải trả	128
3.5. Phân tích khả năng thanh toán theo thời gian	137

Chương 4. PHÂN TÍCH ĐÓN BẮY TÀI CHÍNH, RỦI RO TÀI CHÍNH VÀ TÍNH ỔN ĐỊNH CỦA NGUỒN TÀI TRỢ TÀI SẢN

4.1. Phân tích đòn bẩy tài chính	141
--	-----

4.2. Phân tích rủi ro tài chính	152
4.3. Phân tích tính ổn định của nguồn tài trợ tài sản	161

Chương 5. PHÂN TÍCH KẾT QUẢ KINH DOANH VÀ TÌNH HÌNH LƯU CHUYỂN TIỀN TỆ

5.1. Khái niệm, nội dung và nhiệm vụ phân tích kết quả kinh doanh	167
5.2. Phân tích kết quả kinh doanh thông qua các chỉ tiêu phản ánh doanh thu và thu nhập	169
5.3. Phân tích kết quả kinh doanh thông qua các chỉ tiêu phản ánh lợi nhuận	177
5.4. Phân tích báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh	189
5.5. Phân tích tình hình lưu chuyển tiền tệ	193
5.6. Phân tích báo cáo lưu chuyển tiền tệ	200

Chương 6. PHÂN TÍCH HIỆU QUẢ KINH DOANH

6.1. Hiệu quả kinh doanh và nội dung, nhiệm vụ phân tích	205
6.2. Đánh giá khái quát hiệu quả kinh doanh	208
6.3. Phân tích hiệu suất sử dụng chi phí và hiệu suất sử dụng các yếu tố đầu vào	215
6.4. Phân tích hiệu năng hoạt động, hiệu năng sử dụng chi phí và hiệu năng sử dụng các yếu tố đầu vào	218
6.5. Phân tích hiệu quả sử dụng chi phí, hiệu quả sử dụng các yếu tố đầu vào	226

Chương 7. PHÂN TÍCH GIÁ TRỊ DOANH NGHIỆP VÀ DỰ BÁO CÁC CHỈ TIÊU TÀI CHÍNH

7.1. Phân tích giá trị doanh nghiệp	247
7.2. Dự báo các chỉ tiêu tài chính	256

PHỤ LỤC

Phụ lục 1: Hệ thống báo cáo tài chính doanh nghiệp	270
Bảng Cân đối kế toán	270
Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh	274

Báo cáo lưu chuyển tiền tệ (theo phương pháp trực tiếp).....	275
Báo cáo lưu chuyển tiền tệ (theo phương pháp gián tiếp).....	277
Bản thuyết minh báo cáo tài chính.....	279
Phụ lục 2: Tóm tắt công thức xác định các chỉ tiêu phân tích báo cáo tài chính theo nội dung.....	294
Phụ lục 3: Bài tập vận dụng và hướng dẫn giải.....	319
I – Bài tập vận dụng.....	319
II – Hướng dẫn giải bài tập.....	327
Tài liệu tham khảo bằng tiếng Việt.....	343
Tài liệu tham khảo bằng tiếng Anh.....	344
Mục lục.....	345